

Jelentés az Élelmiszer Adalékanyagok Kódex Bizottsága 42. ülésről

Peking, 2010. március 15-19.

Ülés: Élelmiszer Adalékanyagok Kódex Bizottsága

Ülés helye: Peking, Kína

Ülés ideje: 2010. március (13.) 15-19.

Elnök:

Dr. Junshi Chen professzor, Egészségügyi Minisztérium, Kína

Résztvevők:

60 FAO tagállam és EU (14 tagállam, Tanács Titkárság és a Bizottság) képviselői, 25 nemzetközi szervezet megfigyelői

Magyar résztvevő:

Kelemen Gábor, főtanácsos

FVM, Élelmiszerlánc Elemzési Főosztály

Előzmények:

Az EU a Kódex Titkárság (továbbiakban: **Titkárság**) által megküldött körlevelekre adott válaszok, illetve a CCFA ülés napirendi pontjaihoz tartozó dokumentumokkal kapcsolatos előzetesen elektronikus úton egyeztetett tagállami észrevételek alapján Brüsszelben a Codex Alimentarius Working Party Tanácsi ülésen alakította ki közös álláspontját az EU kompetenciába tartozó kérdésekről.

Az CCFA ülés célja az alábbi napirendi pontokban felsorolt témák megtárgyalása volt.

Az ülés napirendje:

Agenda Item	Subject Matter
1.	Adoption of the Agenda
2.	Matters Referred by the Codex Alimentarius Commission and Other Codex Committees and Task Forces
3.	Matters of Interest arising from FAO/WHO and from the 71 st Meeting of the Joint FAO/WHO Expert Committee on Food Additives (JECFA)
4.	Endorsement and/or Revision of Maximum Levels for Food Additives and Processing Aids in Codex Standards
	<u>Codex General Standard for Food Additives (GSFA)</u>
5(a)	Draft and proposed draft food additive provisions of the GSFA
5(b)	Comments and information on several food additive provisions of GSFA (replies to CL 2009/7-FA Part B, points 6-9)
5(c)	Comments and information on the reporting basis of the provisions for aluminium containing food additives included in the GSFA (replies to CL 2009/10-FA)
5(d)	Comments and information on several aspects of the Food Category System of the GSFA (replies to CL 2009/7-FA Part B, points 10-12)
5(e)	Discussion Paper on innovative proposals to expedite the work on the GSFA

	<u>Processing Aids</u>
6(a)	Proposed draft Guidelines and Principles for Substances Used as Processing Aids (N14-2008)
6(b)	Inventory of Substances used as Processing Aids (IPA), Updated List
	<u>International Numbering System (INS) for Food Additives</u>
7(a)	Proposals for Changes and/or Addition to the International Numbering System for Food Additives
7(b)	Discussion paper on principles regarding the need for justification for proposals of changes to the INS
	<u>Specifications for the Identity and Purity of Food Additives</u>
8.	Specifications for the Identity and Purity of Food Additives Arising from the 71 st JECFA Meeting
	<u>Priority List of Food Additives Proposed for Evaluation by JECFA</u>
9(a)	Proposals for Additions and Changes to the Priority List of Food Additive proposed for evaluation by JECFA (replies to CL 2009/9-FA)
9(b)	Discussion Paper on mechanisms for re-evaluation of substances by JECFA
	<u>Others</u>
10	Discussion Paper on the Identification of Problems and Recommendations Related to the Inconsistent Presentation of Food Additives Provisions in Codex Commodity Standards
11.	Discussion paper on Codex Standard for Food Grade Salt (CODEX STAN 150-1985)
12.	Other Business and Future Work
13.	Date and Place of the Next Session
14.	Adoption of the Report

Meghozott döntés, elért eredmény:

2010. 03. 13. szombat – Az Élelmiszer Adalékanyagok Általános Szabványával (GSFA) foglalkozó Munkacsoport (**p-WG**) ülése

A munkacsoport elnöke (USA) ismertette a CCFA működését és a GSFA kidolgozásának eddigi mérföldköveit, bemutatta a GSFA szerkezetét és kiemelte fontosabb pontjait. A bevezető után az informális p-WG az 5(a)–(d) napirendi pontok mentén az elnök vezetésével megtárgyalta a GSFA változtatására beérkezett javaslatokat, amelyek a felállított elektronikus munkacsoport (**e-WG**) véleményét tükrözték. A p-WG által elfogadott dokumentum (CRD 2) a CCFA plenáris ülése elé került megvitatásra.

Az EU elnökség tárgyalásokat folytatott az CCFA elnökével –bemutatva a EU tagállamok hatáskörét, majd a QUAD államokat képviselő delegáltakkal.

1. napirendi pont

A Kínai Egészségügyi Minisztérium miniszter-helyettese megnyitó beszédében kiemelte az élelmiszer-biztonság fontosságát és az ez irányban megtett kínai törekvéseket.

A napirend elfogadásra került, a 3. napirendi pontot a 9(b)-vel összevonták. Az EU bejelentette, hogy az ülésen résztvevő 14 tagállam nevében szólal fel az átadott „competence document” alapján.

A konferencia alatt két munkacsoport is dolgozott, Finnország vezetésével az Élelmiszer Adalékanyagok Nemzetközi Számrendszere (INS) táblázatában a Kódex Termék Bizottságok, ill. a JECFA javaslatára és felülvizsgálati kérelme alapján javasolt változtatásokat tárgyalták meg és készítették elő a CCFA plenáris ülésére a 7.(a-b) napirendi pontok tárgyalására.

Kanada vezetésével elkészítették a JECFA értékelési programjához az adalékanyagok prioritási listájának tervezetét amit a plenáris ülésen a 9(a) napirendi pont alatt tárgyalták meg és fogadtak el.

2. napirendi pont – a CCFA és más Kódex Bizottságok közös feladatai

A Titkárság ismertette a Kódex Főbizottság (FB) (Codex Alimentarius Commission – CAC) információit és kéréseit a CCFA felé.

Eritrozin (INS 127) – néhány delegáció, közöttük az EU is kifejezte aggodalmát az eritrozin felhasználási körének kiterjesztése miatt, az alacsony ADI értékre való tekintettel. Válaszként elhangzott, hogy a JECFA 1999-ben elvégezte a színezék értékelését és a GSFA-ban feltüntetett maximális felhasználási szintek és. az élelmiszer fogyasztási adatok alapján a bevitel jóval az ADI érték alatt volt. Ezért a JECFA nem tartja szükségesnek a felülvizsgálatot, de ha új adatokat kap, és ha a CCFA felveszi az eritrozint a prioritási listára, akkor elvégzik az újra értékelést. Az EU adatokat fog szolgáltatni az EFSA-n keresztül, és hangsúlyozta, hogy nem az átlagfogyasztás, hanem a gyermekek ízesített ital fogyasztása a probléma.

A Kanada vezette p-WG-ban és a plenáris ülésen elhangzottak alapján, egy új e-WG felállítására kerül sor, amely meghatározza a JECFA élelmiszerbiztonsági értékeléseinek prioritásait, beleértve az eritrozin használat maximális értékeit (napirendi pont: 9(a)), és véleményét elkészíti a 2011-es CCFA ülésre.

A FB felkérte a CCFA-t, hogy a ” Codex Alimentarius Volume 1.” dokumentumban az „Adalékanyagok hordozó anyagai alapelvei” – csak papíron elérhető szövegét cserélje le a GSFA preambulum 4. pontjában lefektetett hordozóanyag alapelvvel. Több tagállam szerint a két szöveg nem fedi teljesen egymást, ezért a következő ülésre a Brazília vezette e-WG új szöveg-javaslatot dolgoz ki és nyújt be a következő CCFA ülésre.

A Kódex Végrehajtási Kézikönyvbe (Procedural Manual) a Kódex Termék Szabványok formátum adalékanyagokról szóló részébe bekerül az aromák használatáról szóló útmutatóra való hivatkozás (CAC/GL 66-2008) A javaslat jóváhagyásra a FB elé kerül.

A GSFA-ban a sago liszt felhasználását új élelmiszer-kategóriára terjesztik ki. A változtatást konkrét szöveg-javaslat megadásával jóváhagyásra felterjesztik a FB –nak.

A GSFA és az INS közötti jelenleg meglévő belső ellentmondások feloldása érdekében a CCFA végrehajtotta a FB második javaslatát, így a GSFA 1. táblázatában lévő adalékanyagoknál feltüntetik a technológiai funkciókat. Hasonlóan az előzőhöz a GSFA 3. táblázatában szereplő adalékanyagokhoz is hozzárendelik a funkcionális osztály megnevezését. A munkát a Titkárság végzi el és benyújtja a CCFA ülésre 2011-ben.

A felületkezelt termékeknél a használható maximális mennyiséget az egész termékre kell vonatkoztatni és nem csak a felületre.

3. napirendi pont – A 71. JECFA ülésen felmerült kérdések

A JECFA titkára tájékoztatta a CCFA-t, hogy a mezőgazdaságban alkalmazott nanotechnológia, illetve az élelmiszerek felületének kezelésre használt klór-tartalmú és egyéb fertőtlenítő szerek biztonságának értékelését megkezdték. Jelezte, hogy a következő ülésre javaslatot dolgoznak ki az adalékanyagok újraértékelésében a prioritási sorrend felállításának folyamatára, figyelembe véve a tagállamok nemzeti hatóságainak értékelési eredményeit. Főbb JECFA feladatok egyes adalékanyagok ADI értékek változtatásában és egyéb toxikológiai javaslatok:

- Kasszia gumi (INS 427) esetében „nem specifikált”, azaz számértékkel nem meghatározott ADI értéket állapított meg a JECFA, de a specifikációja még nem végleges – eredmény 2010. júniusra várható.
- Ciklaminsav és sói (INS 952) fogyasztási adatainak részletes értékelése után megállapították, hogy a ciklamátok felhasználási szintje 350 mg/kg értékig a 14.1.4 élelmiszer-kategóriában (vízalapú ízesített italok) nem veszélyezteti az ADI érték betartását, a gyermekeket is beleértve. ***Az EU fenntartást jelentett be a magas ciklamát felhasználási szint FB-i elfogadásával (Step 5/8) szemben.***
- A vas-ammónium-foszfáttal a CCFA nem foglalkozik, mert nem adalékanyagként, hanem az élelmiszerek vastartalmának növelésére/dúsítására használják.
- Likopin (minden forrásból, INS 160d) esetében „nem specifikált/meghatározott” ADI értéket állapított meg a JECFA, a színezékként való GMP felhasználást és a természetes forrásból származó fogyasztást is figyelembe véve. Ezen információ alapján a CCFA a színezéket felvette a GSFA 3. táblázatába Step 3 szinten. ***Az EU és Norvégia fenntartást jelentett be a JECFA értékelésének eredményével szemben (figyelembe véve az EFSA véleményét).***
- A nátrium hidrogén-szulfátot (INS 514) a CCFA felvette a GSFA 3. táblázatába, kérve a tagállamokat, hogy adjanak javaslatokat az élelmiszer-kategóriákra és használati szintekre (Step 3).

4. napirendi pont – Adalékanyagok és technológiai segédanyagok maximális felhasználási szintjeinek jóváhagyása a Kódex Termék Szabványokban.

Annatto kivonat (bixin és norbixin alapon) használatát 25 mg/kg szinten jóváhagyták a gyorsfagyasztott hal termékekben (*CODEX STAN 166-1989*).

Felülvizsgálat alapján a nátrium- és kálium-nitrát engedélyezett két sajt fajtában 35 mg/kg-os értékben.

Likopin fermentált tejtermékekben. Egyes tagállamok megkérdőjelezték a CCMMP által javasolt 500 mg/kg felhasználási szintet, mivel a tiszta színezékként használt likopin általános adagolási mennyisége 25-30 mg/kg, a CCFA által javasolt érték 30 mg/kg tiszta likopin. Néhány tagállam – a JECFA értékelése alapján – a GMP felhasználást javasolta. ***Az EU élelmiszerbiztonsági kockázatot lát a GMP felhasználásban.***

A CCFA jóváhagyta a széndioxid használatát fermentált tejtermékekben, de csak „carbonating” anyagként.

A Titkárság jóváhagyásra összeállított egy dokumentációt öt hústermék szabvány és a GSFA közötti megfeleltetésről, amit a CCFA nem fogadott el. Az ilyen típusú javaslatok elkészítésének folyamatáról a *10. napirendi pontban* határozott a CCFA.

5. napirendi pont – GSFA – Élelmiszer Adalékanyagok Általános Kódex Szabványa

Március 13-án az USA vezetésével ülésezett p-WG, a GSFA-ban történő módosítási javaslatokról szóló jelentése (CRD2) került a plenáris ülés elé általános vitára és jóváhagyásra. A p-WG egyes adalékanyagok használatának elfogadására (CCFA jelentés III. melléklet), rendelkezések visszavonására (CCFA jelentés VI. melléklet) és a további munka abbahagyására (CCFA jelentés V. melléklet) tett javaslatot a CCFA-nak, meghatározott élelmiszer kategóriákban (Step 8 v. 5/8). Bizonyos esetekben további információ szükséges a döntéshez, amelyre továbbra is az USA által vezetett e-WG tesz majd javaslatot a CCFA következő ülésére. **Az EU fenntartást jelentett be a Ponceau 4R (INS 124) színezék új használatára** a szója-alapú italokban (Step 8), az EFSA új értékelésének eredménye alapján, amelyben drasztikusan csökkentette az ADI értéket (0,7 mg/ttkg/nap).

Az etil-lauril arginát (INS 243) (az **EU az alacsony ADI miatt ellenzi**), a szteviol glikozidok (INS 960) (az értékelés alapja: szteviol, EFSA áprilisban adta ki értékelésének eredményét) ill. a szulfitek (az **EU megalapozott technológiai szükségesség indoklását szorgalmazza**) esetében nem volt elegendő információ a döntéshez, ezért a következő CCFA ülésre a már működő e-WG beszerzi az információkat és új előterjesztést készít.

A szulfitek (INS 220-225, 227, 228, 539) használatának maximális értéke a GSFA-ban elfogadásra került, de a CCFA bátorította a tagállamokat az adatok további gyűjtésére és felhívta a figyelmet a felhasználási szintek csökkentésére, amint azt az előbbieken a JECFA is kiemelte. Ezen munka elősegítésére az USA vezetésével e-WG alakult javaslattételre a következő ülésre (Step 3). 2011-ben – hasonlóan az idei évhez – a plenáris ülés előtt a p-WG tárgyalja meg a beérkezett észrevételeket és tesz javaslatot a CCFA plenáris ülése részére.

A 161-es lábjegyzet kimondja, hogy az importáló állam egyes adalékanyagok felhasználási szintjét nemzeti szabványának hatálya alá rendelheti, amennyiben az intézkedés kielégíti a GSFA preambulának 3.2 pontját, amely rögzíti az adalékanyagok használatának feltételeit: nem veszélyezteti az emberi egészséget, nem vezet félre a fogyasztót és használatának technológiai indoka van. Az EU ezen a kritériumok megfelelő vizsgálatán túl javasolja figyelembe venni a fogyasztási (adalékanyag beviteli) adatokat is. A lábjegyzet alkalmazását esetről esetre kell mérlegelni, mivel lehetőséget adhat kereskedelmi (technikai) akadály emelésére, amit a Kódex tagállamainak nagy része (**az EU mellett több tagállam is bejelentette fenntartását**) illetve az ipar képviselői sem támogatnak. A tárgyaláson az a döntés született, hogy a lábjegyzet bennmarad a GSFA-ban, de alkalmazásának lehetőségét pontosítani kell. Ezért Hollandia vezetésével (az EU tagállamainak támogatásával) e-WG alakul a kritériumok meghatározására.

A Fast Green FCF (INS 143) színezék nem használható szárítottészta termékekben.

Az Eritrozinra (INS 127) a JECFA alacsony (0,5 mg/ttkg/nap) ADI értéket állapított meg, ezért az EU a használat minél szélesebb körű tiltását javasolja, különösen a húsipari termékeknél. Az ülésen döntés született arról, hogy az eritrozinnak a 08.2. élelmiszer kategóriában (feldolgozott hús és baromfi termékek) történő használata technikai szükségesség szempontjából megkérdőjelezhető.

A 16.0 „összetett élelmiszer” kategóriába foglalt élelmiszerek igen eltérő volta miatt a tagállamok jelentős száma, többek között **mindegyik résztvevő EU tagállam ellenezte** a kategória mostani formában történő használatát.

Az alumínium tartalmú adalékanyagok használatának felülvizsgálatára Brazília vezetésével – a JECFA-val való szoros együttműködésben – e-WG alakult a maximális felhasználási szint kidolgozására.

A kakaó és csokoládés termékek (5.1, 5.2, és 5.4) kategóriának felülvizsgálatára az USA vezetésével e-WG alakult.

6. napirendi pont – Technológiai segédanyagokról szóló útmutató

A technológiai segédanyagokról szóló útmutató (N14-2008) tervezetét több éves munkával egy Indonézia vezetésével dolgozó e-WG dolgozta ki és terjesztette a CCFA elé elfogadásra. A lényeges információkat megtartva a Bizottság elfogadta a javaslatot és felterjesztette a FB-nak kódex eljárás 5/8 lépcsőjén.

Az ülésen döntés született arról, hogy a meglévő IPA (Inventory of Processing Aids) megtartása és folyamatos fejlesztése/kibővítése mellett, létre kell hozni a „Technológiai segédanyagok adatbázisát”. Az adatbázis felállításának alapelveire, tartalmára, szerkezetére vonatkozó javaslatot az Új-Zéland vezetésével alakuló e-WG fogja kidolgozni a következő ülésre. Az új adatbázis megjelenéséig az IPA továbbra is érvényben marad. A témában régen kiadott (elektronikus formában nem létező) MIS/03 Kódex dokumentumot a jövőbeni félreértések elkerülése érdekében visszavonják.

7. napirendi pont – Élelmiszer Adalékanyagok Nemzetközi Számrendszerében történő változtatások

A Finnország vezette e-WG és az ülés alatt is dolgozó p-WG kidolgozta az Élelmiszer Adalékanyagok Nemzetközi Számrendszerében (INS) szereplő adalékanyagok technológiai funkciójának felülvizsgálatát tartalmazó tervezetet, amely a CCFA jóváhagyása után a FB elé kerül elfogadásra. Felkerültek a különféle természetes gyantából nyert glicerinszterek (INS 445), mint emulgeálószer, illetve a ciklo-tetra-glükóz (INS 1504), mint hordozó, továbbá új technológiai funkciók és elnevezések kerültek elfogadásra. A karamellel és néhány adalékanyaggal (Mg sók) kapcsolatos technológiai szerepekről további konzultáció folytatódik e-WG-ban.

8. napirendi pont – Élelmiszer adalékanyagok új és módosított azonossági és tisztasági specifikációi – 71. JECFA ülés alapján

A CCFA egyetértett a JECFA által benyújtott 28 adalékanyag – ebből 5 új – specifikációjával, és jóváhagyásra beterjeszti a FB elé.

9. napirendi pont – Élelmiszer adalékanyagok JECFA általi értékelésének prioritási listája

A CCFA alapján egyetértett a Kanada vezette p-WG által javasolt prioritási listával, azonban az 5. napirendi pontban tárgyaltak alapján az eritrozint (maximális használati mennyiségeinek megadása mellett) is felveszik a prioritási listára. A listában elsőbbséggel szerepelnek az alumínium tartalmú adalékanyagok, a pullulán, 134 aromaanyag, és egyes „Southampton színezékek”, így a kinolinsárga (INS 104), a narancssárga FCF (INS 110) és a Ponceau 4R (INS 124 – neokokcin).

A JECFA titkársága vitaanyagot készít a már régebben értékelt adalékanyagok rendszeres újraértékelési eljárásának mechanizmusáról/programjáról, amely a következő CCFA elé kerül megvitatásra.

10. napirendi pont – Élelmiszer adalékanyagok következetlen megjelenése a különböző Kódex Termék Szabványokban

Ausztrália vezette e-WG munkaanyagot dolgoz ki 5 hústermék szabvány és a 8.2 és 8.3 (feldolgozott hús, baromfi és vadhús termékek) élelmiszer kategóriákban engedélyezett adalékanyagok előírásainak egybevetéséről.

11. napirendi pont – Az élelmiszer minőségű só szabványa (CODEX STAN 150-1985)

A Svájc vezette e-WG által átdolgozott szabvány jóváhagyásra felterjesztésre kerül a FB elé. A szabvány további kiegészítése az adalékanyagok, kémiai szennyezőanyagok, a higiénia és a mintavételezési-, illetve analitikai módszerek kérdéskörével foglalkozni.

12. napirendi pont – Egyéb témák és jövőbeni feladatok

A CCFA üdvözölte Svájc felajánlását, amely szerint a következő ülésre vitaanyagot készít a Táplálkozás és Különleges Táplálkozási Célú Élelmiszerek Szakbizottságtól (CCNFSDU – Codex Committee on Nutrition and Foods for Special Dietary Uses) kapott függőben lévő kérdésekről.

Az elkövetkező CCFA ülés valószínűsíthetően március 14-18. között kerül megrendezésre Kínában.

További lépések, javaslat:

Az illetékes szervezeteket, illetve a Codex Alimentarius Nemzeti Bizottság szakbizottságait tájékoztatni kell az értekezleten elhangzottakról röviden összefoglalva a napirendi pontok szerint.

Szakkifejezések magyarázata:

CCFA: Codex Committee on Food Additives

CCMMP: Codex Committee on Milk and Milk Products

GSFA: Codex General Standard for Food Additives (*CODEX STAN 192-1995*)

QUAD: Australia, Canada, New Zealand and the USA

CRD: Codex Room Document

INS: International Numbering System for Food Additives (*CAC/GL 36-1989*)

JECFA: Joint FAO/WHO Expert Committee on Food Additives (Élelmiszer Adalékanyag Szakértő Bizottság)

EFSA: European Food Safety Authority

ADI: Acceptable Daily Intake

IPA: Inventory of substances used as Processing Aids

Készítette:

Kelemen Gábor főtanácsos

Vidékfejlesztési Minisztérium